FIL-QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawza Nru: 73/2014

Il-Pulizija
(Spettur Pierre Grech)

vs

Lizio Grech
(ID 556883(M))

Illum, 16 ta' Jannar 2017

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tal-imputat Lizio Grech, iben George u Josephine nee` Scerri mwieled il-Pieta` nhar it-2 ta' Novembru 1983, residenti 249, Redentur, Triq Santa Duminka, Zabbar, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 556883(M);

Akkuzat talli f'dawn il-Gzejjer fl-1 ta' Mejju 2009 u matul ix-xhur ta' qabel din id-data:

a) Ittraffika, biegh, qassam jew offra li jitraffika, jbiegh jew iqassam medicina psikotropika u ristretta minghajr awtorizzazzjoni specjali bil-miktub mis-Supretendent tas-Sahha Pubblika, bi ksur tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li ghandhom x'jaqsmu

maghha, Kap. 31 tal-Ligijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Medicini, Avviz Legali 22 tal-1985, kif emendati;

b) Kellu fil-pussess tieghu medicina psikotropika u ristretta minghajr awtorizzazzjoni specjali bil-miktub mis-Supretendent tas-Sahha Pubblika, bi ksur tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li ghandhom x'jaqsmu maghha, Kap. 31 tal-Ligijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Medicini, Avviz Legali 22 tal-1985, kif emendati.

Il-Qorti giet mitluba sabiex fil-kaz ta' htija, barra milli tapplika l-piena skont il-ligi, tordna lill-imputat sabiex ihallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti skont l-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Semghet ix-xhieda, rat l-atti kollha tal-kaz u d-dokumenti esebiti, inkluz l-Ordni tal-Avukat Generali bis-sahha tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 120A tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li ghandhom x'jaqsmu maghha (Kap. 31), sabiex dan il-kaz jinstema' minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali;

Semghet it-trattazzjoni finali tal-partijiet.

Ikkunsidrat:

<u>Kunsiderazzjonijiet dwar Htija</u>

Il-fatti fil-qosor li taw lok ghal dan il-kaz kienu s-segwenti: Fil-lejl tal-1 ta' Mejju 2009, l-imputat gie mwaqqaf u arrestat mill-pulizija f'*party* li sar gewwa l-MFCC, Ta' Qali in konnessjoni ma' sejba ta' zewg pilloli u nofs suspettati *ecstasy*. Sussegwentement, huwa rrilaxxja stqarrija nhar it-2 ta' Mejju 2009 u dan wara li kien inghata s-solita twissija li ma kienx obbligat li jitkellem, sakemm ma jkunx jixtieq li jaghmel dan, izda dak li jghid jista' jingieb bi prova.[1]

L-istqarrija tal-imputat, ghalhekk, inghatat minnu fiz-zmien meta l-ligi ma kinitx tipprovdi ghad-dritt ta' persuna arrestata li tottjeni parir legali qabel tirrilaxxja stqarrija. Dan il-jedd ghall-assistenza legali qabel l-interrogatorju dahal fis-sehh fl-10 ta' Frar 2010, permezz tal-Avviz Legali 35/2010.

[1] Din tinsab esebita a fol. 9 *et seq* tal-process.

Fis-sentenza moghtija mill-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fit-12 ta' Jannar 2016 fil-kaz **Mario Borg v. Malta**, gie ritenut hekk:

"*The Court notes that it has found a number of violations of the provisions at issue, in different jurisdictions, arising from the fact that an applicant did not have legal assistance while in police custody because it was not possible under the law then in force (see, for example, Salduz, cited above, § 56; Navone and Others v. Monaco, nos. 62880/11, 62892/11 and 62899/11, §§ 81-85, 24 October 2013; Brusco v. France, no. 1466/07, § 54, 14 October 2010; and Stojkovic v. France and Belgium, no. 25303/08, §§ 51-57, 27 October 2011). A systemic restriction of this kind, based on the relevant statutory provisions, was sufficient in itself for the Court to find a violation of Article 6 (see, for example, Dayanan v. Turkey, no. 7377/03 §§ 31-33, 13 October 2009; Yeşilkaya v. Turkey, no. 59780/00, 8 December 2009; and Fazli Kaya v. Turkey, no. 24820/05, 17 September 2013).*

…

It follows that, also in the present case, the applicant was denied the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systemic restriction applicable to all accused persons. This already falls short of the requirements of Article 6 namely that the right to assistance of a lawyer at the initial stages of police interrogation may only be subject to restrictions if there are compelling reasons (see Salduz, cited above, §§ 52, 55 and 56)".

F'dan il-kaz ghalhekk il-Qorti Ewropea ikkonkludiet li kien hemm vjolazzjoni tal-Artikolu 6(3)(c) flimkien mal-artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea.

Fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-25 ta' Frar 2016 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Camilleri**, fejn l-appellant ikkontesta l-ammissibilita` tal-istqarrija rilaxxjata minnu fis-sena 2002, stante illi l-ligi ma kinitx tipprovdilu d-dritt ghall-assistenza legali qabel l-interrogatorju tieghu, il-Qorti wara li rreferiet fit-tul ghas-sentenza appena citata u rreferiet ukoll ghall-kaz ta' **Aleksandr Vladimirovich Smirnov vs Ukraine**, deciz fit-13 ta' Gunju 2014, qalet hekk:

"*... allura jidher illi r-regola hi li l-Artikolu 6(1) abbinat ma' l-artikolu 6(3)(c) jitlob li jkun hemm dritt ta' avukat fl-istadju tal-investigazzjoni tal-pulizija, sakemm ma jigix ippruvat li hemm ragunijiet impellenti ghaliex dan id-dritt ghandu jigi ristrett. Illi allura meta l-ligi domestika teskludi dan il-jedd u dan b'mod sistematiku billi ma ikunx hemm disposizzjoni ad hoc li taghti dan il-jedd lil*

persuna arrestata, ikun hemm il-periklu li isehh lezjoni tad-dritt tal-persuna akkuzata ghal smiegh xieraq anke f'dawk il-kazijiet estremi fejn ma ikun hemm l-ebda dikjarazzjoni inkriminanti f'dawn l-istqarrijiet. Illi fil-kaz deciz quddiem il-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fl-ismijiet Navone vs Monaco, nstab li kien hemm lezjoni billi l-akkuzat ma kellux jedd ghall-assistenza ta' l-avukat matul l-interrogazzjoni similment billi l-ligi tal-pajjiz ma kenitx tippermettieha. (ara ukoll Yesilkaya vs Turkey – 59780/00 08/12/2009, Fazli Kaya vs Turkey – 24820/05 17/09/2015).

Dan il-jedd gie anke estiz fil-kaz fejn l-akkuzat kien gie moghti il-jeddijiet kollha vigenti skont il-ligi ta' pajjizu inkluz allura il-jedd tieghu ghas-silenzju u fil-fatt huwa kien ezercita dan il-jedd u ma wiegeb ghall-ebda mistoqsija lilu maghmula. Il-Qorti xorta wahda sabet li kien hemm vjolazzjoni ta' l-artikolu 6(3)[2] *u dan ghaliex ma kienx ikkonsulta ma' avukat biex ifissirlu il-jeddijiet tieghu skont il-ligi dwar id-dritt tieghu ghas-silenzju u id-dritt li ma jinkriminax ruhu b'dan ghalhekk illi l-Qorti implikat illi t-twissija moghtija mill-ufficjali investigattiv ma hijiex bizzejjed.*"

Imbaghad il-Qorti tal-Appell Kriminali kompliet hekk:

"*Illi allura hija fis-setgha ta' din il-Qorti u dan qabel ma jigi determinat il-process gudizzjarju kontra l-appellanti illi twarrab dik l-evidenza illi tmur kontra il-garanziji moghtija kemm fil-Kostituzzjoni kif ukoll il-Konvenzjoni ghal harsien tal-jedd ghal smiegh xieraq tal-persuna akkuzata. Fil-fatt dan il-jedd gie indikat fid-decizjoni tal-Qorti Ewropeja fil-kaz Dimech vs Malta*[3] *fejn f'dak il-kaz ghalkemm il-Qorti ma setatx tasal biex tistabbilixxi jekk kienx sehh lezjoni ta' l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni billi l-proceduri penali kienu ghadhom ma intemmux, madanakollu sahhqet:*

"…. it cannot be entirely excluded that the courts of criminal jurisdiction, before which the case is heard, hear the case in the same circumstances that would have existed had the right to legal assistance during pre-trial stage not been disregarded, namely by expunging from the records the relevant statements. The Court notes that, if, because of the limitations of the applicable criminal procedural law, it is not possible given the stage reached in the pending proceedings, to expunge from the records the relevant statements (whether at the request of the applicant or by the courts of criminal jurisdiction of their own

[2] Hawnhekk il-Qorti rreferiet ghal kaz fl-ismijiet Dayanan vs Turkey, deciz fit-13 ta' Ottubru 2009.
[3] 34373/13, deciz fit-2 ta' Lulju 2015.

motion), it cannot be excluded that the legislature take action to ensure that a procedure is made available at the earliest opportunity for this purpose."

F'dak il-kaz, il-Qorti tal-Appell Kriminali qieset ghalhekk illi ghalkemm l-appellant ma wegibx ghad-domandi kollha li kienu sarulu fil-kors tal-interrogatorju tieghu, huwa kien wiegeb ghal xi domandi li gew ikkunsidrati mill-Ewwel Qorti meta giet biex tiddetermina l-htija tal-istess appellant. Fil-fehma tal-Qorti tal-Appell Kriminali, fid-dawl tad-decizjonijiet minnha citati, dan ma setax isir u ghaldaqstant iddecidiet illi tiskarta l-istqarrija tal-appellant bhala prova.

Fis-sentenza taghha tas-6 ta' Ottubru 2016 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Jason Cortis**, il-Qorti tal-Appell Kriminali, kif diversament preseduta, qablet pjenament mas-sentenza appena citata u ghaddiet biex tiskarta l-kontenut tal-istqarrija tal-appellant rilaxxjata minnu f'Mejju tas-sena 2005 "*u dan fuq il-premessa illi ma kellux il-beneficcju tal-assistenza legali waqt li mizmum taht arrest minkejja li l-ligi vigenti f'dak iz-zmien kienet teskludi l-jedd ghal tali assistenza*".

Fil-kaz odjern, ghalhekk, la darba l-imputat ma nghatax id-dritt li jottjeni parir legali qabel irrilaxxja l-istqarrija tieghu, il-Qorti m'hijiex qed tqis tali stqarrija bhala prova ammissibbli u qeghda ghalhekk tiskartaha.

Ikkunsidrat ukoll:

La darba skartata l-istqarrija tal-imputat, ma tirrizulta l-ebda prova fl-atti fir-rigward tal-ewwel imputazzjoni ossia illi l-imputat traffika medicina psikotropika u ristretta. Jibqa' biss ix-xhieda ta' PC 365 Malcolm Grixti u r-relazzjoni tal-espert ix-Xjenzat Godwin Sammut, apparti x-xhieda ta' l-Ispettur Pierre Grech, li madankollu ma kienx prezenti ghal din is-sejba, izda sussegwentement investiga lill-imputat u x-xhieda ta' PS 891 Oscar Baldacchino, li kien xhud tal-istqarrija tal-imputat. Ix-xhieda l-ohrajn, ossia PC 1315 Jeffrey Abela u ex PC 706 Norman Cremona ma ftakrux x'kien l-involviment taghhom f'dan il-kaz u lanqas lill-imputat.

Fix-xhieda tieghu, PC 365 Malcolm Grixti jghid illi fl-1 ta' Mejju 2009 waqt *party* gewwa l-MFCC, Ta' Qali, wara li saru diversi spezzjonijiet fuq in-nies prezenti, kienu waqqfu lill-imputat odjern u fuqu kienu nstabulu zewg pilloli u nofs, li kienu suspettati *ecstasy*. L-imputat kien gie arrestat u mehud gewwa l-Kwartieri Generali tal-Pulizija.[4]

[4] Ara x-xhieda a fol. 16 u 17 tal-process.

Skont ir-relazzjoni tal-espert, ix-Xjenzat Godwin Sammut[5], imbaghad, huwa gie moghti dokument ghall-analizi tieghu, liema dokument kien jikkonsisti f'*envelope* kannella li fih borza tal-plastik trasparenti li fiha karta bil-kliem: Data: 1/5/09 Hin: 11.50pm Elevat/i minn ma l-art fi triq min fejn saqajh fil-prezenza ta' Grech Lizio minn PC706 PC1315 PC365 u zewg pilloli u bicca ta' pillola ta' lewn hadra.

Mir-relazzjoni tal-istess espert jirrizulta wkoll illi fuq estratt mehud mill-pillola ta' lewn ahdar instabet is-sustanza *3,4-methylenedioxymethamphetamine (MDMA).* In-numru total ta' pilloli kienu 2 u bicca.

Fix-xhieda tieghu l-istess espert zied jghid jghid illi din is-sustanza hija l-*ecstasy.*[6]

Permezz tat-tieni imputazzjoni, l-imputat qed jigi akkuzat talli kien fil-pussess ta' medicina psikotropika u ristretta. Fit-trattazzjoni finali taghha, ghalkemm id-difiza ma tikkontestax il-pussess semplici ta' din il-medicina, izda anzi tghid illi tali pussess jirrizulta, biss f'dawn il-proceduri, l-imputat baqa' ma rregistrax ammissjoni fir-rigward ta' din l-imputazzjoni. Il-Qorti ghalhekk trid tikkunsidra l-provi migjuba biex tiddeciedi jekk dan il-pussess jirrizultax fil-grad rikjest mil-ligi. F'dan ir-rigward, la darba skartata l-istqarrija tal-imputat, kif inghad, bhala provi, jibqa' biss ix-xhieda ta' PC 365 Malcolm Grixti u r-relazzjoni tal-espert Godwin Sammut. Il-Qorti tinnota illi ghalkemm PC 365 Grixti jghid illi z-zewg pilloli u nofs in kwistjoni nstabu fuq l-imputat, mill-banda l-ohra fuq it-*tag* formanti parti mid-dokument mghoddi lix-Xjenzat Sammut u akkumpanjanti l-pilloli fl-istess dokument, hemm indikat illi dawn gew elevati minn mal-art, fit-triq, minn fejn saqajn l-imputat. Il-Qorti ghalhekk tistaqsi – minn fejn gew elevati dawn il-pilloli? Minn fuq il-persuna tal-imputat, kif jghid PC 365 Grixti, jew minn mal-art, hdejn saqajn l-imputat, kif tghid it-*tag*? U jekk gew elevati minn mal-art, dawn f'liema cirkostanzi gew abbinati mal-imputat? Dan il-kunflitt fil-provi mressqa u fin-nuqqas ta' xhieda ohrajn li jispjegaw ic-cirkostanzi li wasslu ghas-sejbien tal-istess pilloli, idahhal dubju f'mohh il-Qorti dwar fejn dawn instabu u ghalhekk jekk kinux f'xi waqt fil-pussess tal-imputat odjern.

Ghaldaqstant, il-Qorti ma tqisx illi l-Prosekuzzjoni ppruvat sodisfacentement l-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tal-imputat.

Konkluzjoni

---

[5] Din tinsab esebita a fol. 24 *et seq* tal-process.
[6] Ara a fol. 22 u 23 tal-process.

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti qed issib lill-imputat mhux hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu u qeghda tilliberah minnhom.

Tordna d-distruzzjoni tad-Dokument PG hekk kif din is-sentenza tghaddi in gudikat u dan taht il-harsien tar-Registratur li ghandu jirredigi process verbal li jiddokumenta l-procedura tad-distruzzjoni, liema dokument ghandu jigi nserit fl-atti ta' din il-kawza mhux aktar tard minn hmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Stane li l-imputat qieghed jigi lliberat mill-imputazzjonijiet odjerni, il-Qorti m'hijiex qed tikkundannah ghall-hlas tal-ispejjez inkorsi fil-hatra tal-espert ix-Xjenzat Godwin Sammut.

Natasha Galea Sciberras
Magistrat